

Twee Kamperlandse jongens op de foto met
X Troop 47 R.M. commando, april 1945.

Het verhaal van Rien Koole

gemeente
noord-beveland

Voorwoord

Beste lezer,

Verhalen zijn altijd boeiend. Zeker verhalen uit het verleden, in dit geval uit de tijd van de Tweede Wereldoorlog. Maar het is extra interessant als het ook gaat over mensen uit je eigen streek, je eigen eiland in dit geval. Dat juist maakt het extra boeiend en de moeite waard om te lezen.

Het navolgende verhaal gaat over de belevenissen van de twee Kamperlandse jongens Rien Koole en Piet Haze die 12 en 11 jaar oud waren toen de oorlog uit brak. Welbewust hebben zij als jonge pubers de oorlogstijd hier op ons eiland mee gemaakt. Een tijd van angst en soberheid maar ook een tijd van spanning en avontuur.

In het navolgend verhaal met hun belevenissen komt dit allemaal goed tot uiting. Rien was op jonge leeftijd vaardig genoeg om een Ausweis te regelen bij de Duitsers nodig voor zijn werk als koewachter. Ook kon hij dagelijks een reep chocolade halen in de bunker bij de Duitsers, onder het motto "ach het is toch van onze centen" nam hij die maar aan. Maar op jonge leeftijd werd hij ook geconfronteerd met de gruwelen van de oorlog. Zoals de lijken die aan de dijk aanspoelden zowel van Duitsers als ook van Engelsen. Ook het mislukte bombardement op Veere van 11 oktober 1944 beschrijft hij beeldend.

Na de bevrijding kregen Rien en Piet al snel contact met de Engelse commando's die waren ingekwartierd in de 'School met den Bijbel' aan de Veerweg in Kamperland. Spontaan ging ze om werk vragen bij de Engelsen. Met succes, want ze konden allerlei klusjes doen voor de Engelsen. Als iets spannend en avontuurlijk is als je 16 of 17 bent en woont en leeft in een klein dorp in Zeeland dan is het wel het werken voor de Engelsen. Zeer bijzonder beschrijft Rien de feestavond voor uitsluitend geüniformeerde Engelse en Franse commando's. Piet en Rien stonden die avond voor de deur om 'burgers' tegen te houden met een 'Tommy-gun' in hun hand.

Rien eindigt zijn verhaal met de tekst: *'Het was een buitengewone tijd de oorlog voor ons en wat we beleefd hebben. Nadien moest ik met mijn vader gaan wieden op het land. Ik denk dat ik wel duizend keer naar de lucht heb gekeken. Als je zo'n avontuurlijk leven hebt gehad en je moet dan in het gelid en je weer houden aan de regels, dat is helemaal verschrikkelijk.'* Ik kan me dat gevoel goed voorstellen.

Ik spreek mijn grote waardering uit voor al het goed gedocumenteerde werk dat is besteed bij het beschrijven van de belevenissen van twee van onze Kamperlandse jongens in de Tweede Wereldoorlog.

Ik wens de lezer veel leesplezier bij dit prachtige verhaal.

Marcel Fränzel

Waarnemend Burgemeester Noord-Beveland

Twee Kamperlandse jongens op de foto met X Troop 47 R.M. (Royal Marines) commando, april 1945.

Het verhaal van Rien Koole.

Ik ben Rien (Marinus) Koole, geboren op 25 september 1928 te Kamperland. En mijn maat, Piet (Petrus Jacobus) de Haze is geboren op dinsdag 8 januari 1929 te Kamperland. Overleden 30 maart 2008 te Eindhoven.

Rien Koole

Piet de Haze

Eerst was het crisis en daarna oorlog. Tijdens de crisis was het natuurlijk ook een slechte tijd. In de oorlog was het allemaal surrogaat. Maar ik was koeienwachter bij Marien de Regt en ik had alles van die boer. Ik had hartstikke goed eten en nam elke dag melk mee aan mijn stuur.

Ik was veel samen met Gerrit Baarendse, die kwam eigenlijk ook van Kamperland. Dan reden we 's avonds naar huis. Hij was koeienwachter bij Leendertse. We kwamen altijd samen op. Als er luchtgevechten waren boven Kamperland, dan moest je de sloot in, maar dan was je natuurlijk al je melk kwijt.

Keet Marien.

Ik ben in een keet geboren. Aan de Achterweg, nu 2014 is dit de A. van Heestraat bij het stoplicht aan de Ruitersplaatweg, daar stond een keet.

Dominee Tonsbeek heeft die later gekocht en aan de zeedijk gezet. Dat was mijn schuilkeetje toen ik koeienwachter was. Later heeft daar Andries Baarendse in gewoond met heel zijn gezinnetje.

Op een keer waren de Duitsers aan het oefenen met schieten op schijven. Ze schoten vanaf de Baashuisdijk over de polder op mijn keet. Maar er stond een schijf achter mijn keet. Ik zei: "*nicht schiessen, mein Honk*" en ik zei: "wachten". Ik ging lopen, en ik kon toen nog goed lopen, en ik ging die schijf verzetten. Dat ging door hoor, voor een klein ventje deden ze dat al gauw hoor.

Ausweis in de Duinen

Om in spergebied te komen, wat de duinen ook was, moest ik als koewachter een Ausweis hebben. Marien de Regt heeft voor mij voor een Ausweis gehaald bij de Ortskommandant in Wissenkerke. De handtekening van hem stond er onder.

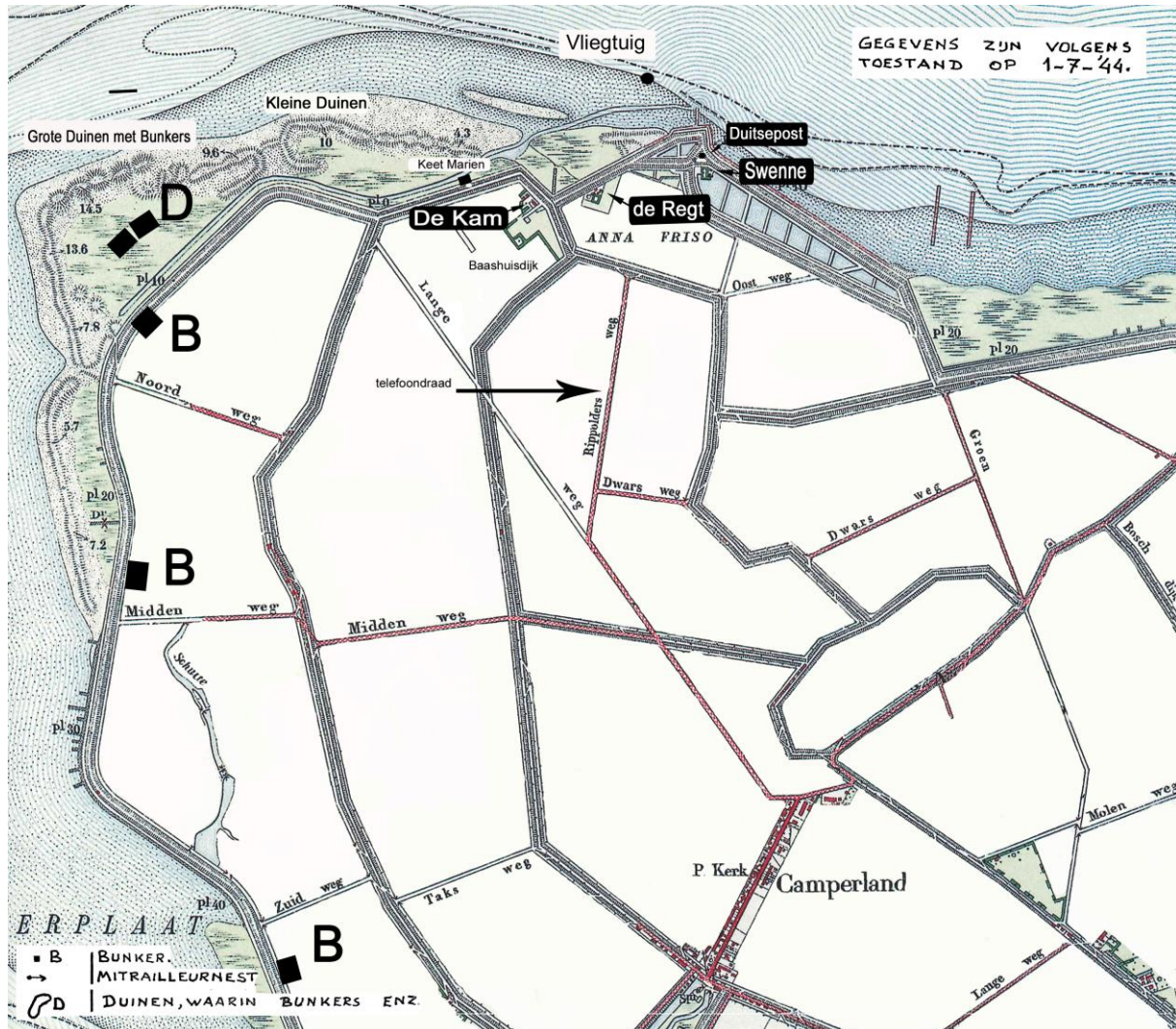
's Ochtends deed ik koeien wachten aan de Baas Huisdijk en 's middags aan de zeedijk. Aan de Baas Huisdijk maakten de Duitsers een geschutkoepel en ze moesten daar netjes de vazen erop leggen. Ik kwam daar aan met mijn koeien en door die koeien gingen alle vazen eraf. Goh, die waren toch kwaad. "*Schluss machen*". Ik moest wel weg wezen.

In de duinen daar had ik het altijd heel goed, want die koeien die liepen zo het water in, lekker pootje baden. Ik ging dan strandjuttten. Ik mocht er alleen komen. Daar was ook nog een duintje. Dat is ook weg, tussen de Anna Friso en als je Flip weet, daar was nog een duintje, apart. Ik liep daar zo en ik kwam van achter dat duintje en hoorde schieten.

Ik dacht het lijkt wel of er kogels boven mijn kop fluiten, wat is dat nou. Ik heb toch een Ausweis, maar ja dat kunnen ze daar niet zien. Weet je wat, ik ga niet weg, ik heb een Ausweis en ga er naartoe.

Ben over het strand er naar toegegaan en daar kwamen de Duitsers vanaf die bunkers met het geweer in de aanslag. "*Was machen Sie hier?*"

Dat kende ik ondertussen wel, we hadden vijf jaar Duitse les gehad. “Haben Sie ein Ausweis?” “Ja, das habe ich”. “Ah, gut, gut”. Toen mocht ik blijven, anders was ik weg gestuurd. De Duitsers gingen elke dag melk halen bij Kees de Kam en die brachten ook nog sigaretjes mee. Ik kon wel elke week een reep chocolade halen in die bunker. Ik dacht zal het maar aanpakken dat was toch van onze centen.

Waslijn

Mijn moeder vroeg een keer of ik een waslijn kon krijgen. Ze zei: “ik heb niets meer en ik weet niet hoe ik mijn goed op moet hangen”. Ik zei dat ik mooie draden had gezien.

Vader en moeder Koole

Dat waren telefoondraden tussen telefoonpalen die stonden in de Lange weg. Deze loopt van de Rippolderseweg naar camping Anna Friso.

Heb toen een tangetje meegenomen, mijn fiets tegen een paal gezet en toen moest ik wel rekken hoor. Want ik ben niet zo groot, maar ik ging bovenop mijn zadel staan. ‘Knip’, ‘knip’ en bij die andere paal weer. Ik had twee mooie draden. Ik heb ze opgerold en aan mijn stuur gehangen en ik reed gewoon naar huis. Daar kwamen Duitsers aanvliegen in een zijspan. Ze kenden mij en ik stak mijn hand op. Ze keken niet naar mijn stuur en daar hing al dat draad aan. Dit heeft nog ‘leven gehouden’ hoor. De Duitsers dachten aan sabotage. En bellen via de waslijn kon niet.

Lijken aan de dijk

Door dat ik in de duinen liep en aan de zee kant kwam vond ik ook wel eens een lijk. Als ik een lijk vond dan gaf ik die altijd aan, dat moest daar bij Swenne. Daar zat een groepje van die Duitsers. Er stond toen zo'n mooie grote kijker. Ik ging er na de oorlog direct naar toe, maar de kijker was al weg.

O.a. in de hoek van de dijk nabij Swenne, spoelden er diverse militairen aan, Engelse en Duitsers. Als de Duitsers een Duitse soldaat ophaalden, dan lag er altijd een zeil over. Maar waren het Engelsen, die lagen altijd open en bloot. Ik kwam daar aan en vroeg aan een Duitser: "Ein German?", "Nein, das ist ein Tommy". Nee, niks het was geen Tommy, want die lagen altijd open en bloot.

Vliegtuig neergeschoten

Het zal 1943 geweest zijn. Ik was toen koeienwachter en was nog maar een jongetje. De Duitsers zaten toen ook in Schouwen.

Ik zat op het duintje. Hier heb je de Roompot en daar heb je de dijk en dan had je water. Het was bij die Hoeve bij de Anna Friso. Ik voer dan altijd naar dat duintje op zo'n vliegtuigtank, als een soort surfplank. De Vliegtuigtank was breder, een beetje groter dan de tafel (ca 80 cm). Ik kwam toen bij dat duintje, maar dat was een heel hoog duintje. Het duintje is nu allemaal weg hoor, met de ramp in 1953 is dat weggespoeld.

Ik was met Gerard Koole, die is later fietsenmaker geweest bij Flikweert te Kamperland. We stond boven op dat duintje en daar kwamen van die Engelse jagertjes aangevlogen. Die moesten onder die radar vliegen en ik keek daar naar en ik dacht die vliegen wel laag, maar dat zal dan wel moeten. Toen had ik daar geen erg in, maar later dacht ik dat is voor die radar geweest. Ik zag ze zo komen, 4 stuks, maar die laatste die raakte het water en die ging eronder. Hij heeft zich dus te pletter gevlogen op het water! Dat was een hele schuimwolk en zat daar zo naar te kijken. Ik dacht dat is nu toch ook wat.

Maar hij was gecrasht* en die heb ik ook niet meer gezien. Ik was jong en toen gaf je daar niks om, maar ik vond het wel erg hoor.

Maar de overgebleven 3 jagers kwamen terug om te kijken waar hun maatje was. Ze doken naar beneden Het was van prrrrr. Ik zei tegen Gerard: "naar beneden, gauw in de sloot". In die sloot viel de modder op onze jas, ja, toen hebben we geluk gehad. De kogels vlogen over ons heen. Daarna vlogen ze zo steil en hoog, dus ik dacht die blijven hangen.

*noot: crash vliegtuig word onderzocht door Wings to Victory, Arnhemuiden

Kees de Kam, de boer van de Hoeve bij de Anna Friso, die kwam ook al naar de zeedijk: "wat gebeurt er?" Toen heb ik verteld, wat er alle maal was gebeurd.

Van de Duitsers moesten we daar ook weg.

Verkeerd bombardement.

Het zal 11 oktober 1944 zijn geweest.

Ik lag op mijn rug op de dijk, lekker te rusten in het zonnetje. Toen kwamen de bommenwerpers en jagers er aan, voor wat later het bombardement o.a op Veere bleek te zijn, gigantisch. Westkapelle was al op 3 oktober van dat jaar gebombardeerd.

Ik lag daar te kijken en die vliegtuigen die vlogen laag, en toen zag ik dat de luiken open gingen en de bommen gingen eruit. Die kwamen zo naar beneden. Ze vielen tussen Wissenkerke en Kamperland, daar bij Swenne.

Dat was toch ook wat. Ik zag er een jagertje voor vliegen, ze schoten lichtkogels en weg waren ze. Ze moesten een dijk verder zijn, ze hadden verkeerd gelost.

Mevrouw Koole: Ja, maar daar was nog een poldertje, wat we "de Kupe" noemden, er is geen dorp onder water gelopen.

Cor Swenne ging toen naar Marien de Regt, bij de camping Anna Friso. Daar stond dat schuurtje van de Regt, waar ik in kon schuilen als koeienwachter. Swenne kwam naar ons toegelopen. "Ze hebben daar tijdbommen gegooid en ik weet niet wanneer ik terug kan". "Als ik nu maar wist hoeveel er gevallen zijn". Ik zei: "dat weet ik, zes". Ik had ze eruit zien komen. Swenne zei: "dat is nogal wat". Ik zei: "als ze allemaal ontploft zijn, dan kun je terug hoor". Swenne heeft dat bijgehouden.

De bevrijding en inkwartiering

Bij ons thuis waren geen commando's ingekwartierd. Ook bij Piet niet maar daar kwamen wel Franse commando's thuis. Bij ons thuis (Rien) kwam wel één van Engelse commando's, want die had verkering met mijn zuster Nelly (Pieternella). Ik weet alleen nog dat hij Freddie heette.

Een ongewenst cadeau van een Franse commando.

Wat was er gebeurd?

"Het was 1944. Een van de Franse commando die op een 'raid' gingen, wat later bleek in Schouwen Duiveland, kwamen terug uit Schouwen Duiveland en toen hadden ze een cadeautje voor die meiden, Toos en Marie de Haze, meegenomen. Twee oren aan een touwtje van een Duitser.

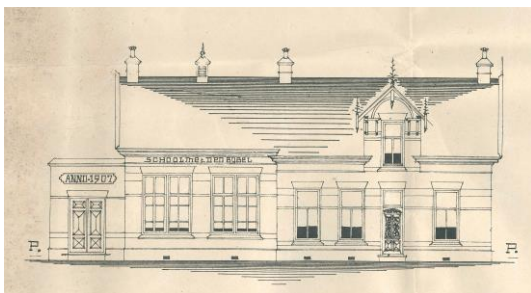
Toos was toch kwaad, die heeft ze zo buiten gegooid en die commando(s) zijn nooit meer binnen geweest.

Mevrouw Koole "Dat klopt. Die meiden, Toos en Marie, hebben dat zelf aan ons verteld. Dat vond ik een vreselijk verhaal en ik heb gevraagd of ze alsjeblieft op wilden houden. Ik kon er niet tegen". Ook al was het de vijand.

Engelse commando Freddie

Piet en Rien als hulpjes bij de commando's

School met den Bijbel aan de Veerweg

We, Rien Koole en Piet de Haze, waren in die tijd werkeloos. Na de bevrijding (2 november 1944). zei ik tegen mijn maat Piet dat we het bij die Engelsen gingen proberen of we daar wat handen spandiensten konden verrichten. Zoals werken in de keuken, aardappels schillen, water koken en afwassen.

Die Engelse waren in de school met de Bijbel in de Veerweg gelegerd.

Dat hebben we ook gedaan. Maar we konden geen woord Engels natuurlijk.

Hoe communiceerden jullie?

Piet, die deed dat toch niet. Maar toen kwamen die Engelsen aanlopen en ik zei: "potatoes"? "Oh, yes ask". Maar ik wist niet wat dat was. We hebben het met handgebaren aangegeven Dat we wilden werken. We konden komen en we kregen een tientje in de week

Maar ja, dat was niks vergeleken met wat ik mee naar huis kon nemen aan vlees en allerlei eten. Mijn moeder zei toen nog dat ze het nog nooit zo goed had gehad, van heel haar leven niet. Dat was vlak na de bevrijding en toen was alles nog op de bon.

Dus zo dus.

We reden ook elke dag met de *gamellen* met eten, die moesten we recht houden in die bak, naar de bunkers in de duinen. Dat was *Baker post*.

Er zaten er ook bij Swenne, daar bij de Roompot. Dat noemden ze *Charley post*. Daar moesten we ook naar toe rijden. Maar in de duinen was dat mooi, want terwijl zij dat eten binnen brachten, schoten wij konijntjes in de duinen. We kregen gewoon een Tommy gun mee. Ja, dat is waar hoor, dat was zo.

gamellen

De uniformen waar we mee Piet en ik op de foto staan zijn waarschijnlijk in Kamperland gemaakt door de kleermaker? We kregen ieder, Piet en ik, een werkpakje en een pakje deftig (uitgaansuniform).

Feest

Er was een feestavond in de school en de Fransen commando's kwamen ook allemaal. Ze waren gelegerd in het kleine kerkje (Oud Gereformeerde Kerk).

De Engelse officieren hadden tegen ons gezegd "no civiel". Daar mochten geen burgers in. Nou dat was goed hoor, met de Tommy gun stonden

Piet en ik voor de deur opwach. Die avond liep het allemaal goed. Maar toen kwam Marcusse, uit Wissenkerke die was op zijn burgers. Piet zei: "No way, je komt er niet in, want we schieten je zo voor je donder hoor". Daar moest je Piet voor hebben. Ik zei: "dat kun je niet maken Piet". Hij zei

tommy gun

later: "dat zou ik ook niet gedaan hebben hoor". Maar ik zei: "weet je wat je moet doen Marcusse, je moet naar de pastorie gaan, de Hervormde pastorie, daar zitten de officieren en de kapitein". En ja, hij kwam weer terug met een officier, "It's alright", toen mocht hij er natuurlijk wel in. Maar wij hadden hem er niet in gelaten, we hadden orders gekregen.

Dat vonden we prachtig, zo konden als zestienjarigen grote volwassen mensen tegenhouden.

Munitie laten ploffen

Toen mocht er nog veel hoor, wat wij al niet hebben laten ontploffen.

We hadden een granaat gevonden, zo'n koperen huls van een kanon en ook nog met een punt. Met zijn beiden moesten wij die vasthouden, want die wogen nogal. Bij dat muurtje sloegen wij die eraf.

Je had dan van die staven, celluloid, van andere kogels. Die groeven we in aan de buitenkant bij het schor en dan die staven daar naartoe en aansteken. En dan 'ssssssss', dat was maar zo'n hulsje dat we nog zagen, zo ver vloog dat de lucht in. Maar dat moest ook terugkomen, dan moest je wel uitkijken natuurlijk. Dat hebben we allemaal gedaan.

handgranaat

Ik heb nog een Duitse pantservuist laten ontploffen die lag in een van die bunkers. Dat is zo'n bol.

Op een dag wilden we paling gaan vangen in de '*Spuie*' (Spuikom). Ik zei tegen Piet: "zullen we een zo'n eitje (handgranaat) meenemen, die liggen hier toch op dat boord in de keuken". Zo gezegd zo gedaan. We gebruikten een bierkratje als opstapje om bij het boord te kunnen.

Eenmaal op het water trokken we dat pinnetje uit de granaat en dat hielden we even vast boven water, dan liet je het los en dan kon je de paling zo opscheppen. Die paling was meteen versuft door de druk.

Ongeluk met geweer door Militair

Piet de Haze

De militairen waren op patrouille en een paar soldaten moesten nog in de school blijven. Wij stonden tegen de muur, met onze rug tegen de Veerweg. Daarachter was het schoolplein.

We stonden binnen en daar lagen al die ransels nog.

Ineke Douw die speelde op dat schoolplein. Er was er een militair die zag graag kinderen, dat vond hij leuk, waarschijnlijk omdat hij thuis miste. Die pakte zijn pistool en richtte erop om ze bang te maken. Als ze dat deden richtten ze altijd hun wapen op de muur, maar er zat wel een kogel in.

We stonden zo tegen de muur, achterovergeleund en Piet de Haze stond hier (zie tekening). De kogel ging daar in de muur en die vloog achter Piet zo in zijn been.

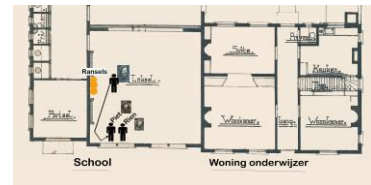
De Fouw: Die kogel kaatste terug?

Die was helemaal plat en er zat een gat in Piet zijn been.

Piet zei: "nu verschrik ik toch, nu kriebelen mijn benen". Ik zei: "dan mag je wel kijken". En jawel hoor. De commando was zo geschrokken. Die wist ook niet wat hij doen moest.

Het mooiste was, maar dat was niet zo mooi, ze duwden Piet in de truck en ze wilden naar Antwerpen rijden naar het hospitaal.

Maar ik zei: "nee, naar de dokter". Naar Metselaar, die woonde een paar huizen verder, ik weet niet of Metselaar het eruit moest halen.

zie pagina 18

bewuste commando

Op dat moment reed een jongen voorbij, Huib Filius, en die ging naar Piet zijn vader en moeder en zei dat Piet was doodgeschoten. Dan maak je ook wat mee.

Toen kwam Dirk de Haze, zijn vader, aanvliegen op de fiets en die vroeg hoe het was. Ik zei dat Piet in zijn been was geschoten, dat hij al bij de dokter was en dat het verbonden werd en dat het wel los zou lopen.

Dirk Haze, de vader van Piet heeft nog een goed woordje gedaan voor die militair. Ze hadden hem al te pakken voor verhoor, maar dat ging niet door.

Vader de Haze zei: "Dat moet niet. Die militair kon er niets aan doen, maar hij had natuurlijk niet moeten schieten". Dat moest ik toen overbrengen. Die militair heeft Piet veel thuis opgezocht.

Vliegtuigje Kortgene

Achter Kortgene hadden de geallieerden een mobiel vliegveldje.

De hangaar of schuur lag bij de Torendijk of daarachter. In de buurt waar nu het sportveld ligt, bij de Galgendijk. Ik dacht eerst dat de landingsbaan van staal was, maar dat geloof ik niet want dat gaat roesten. Het waren kokosmatten, dat weet ik zeker.

De landingsbaan konden ze weghalen, als dat nodig was vanwege de verkenningen van de Duitsers.

Het vliegtuigje was eenmotorig verkenningsvliegtuigje, een Auster mk v. (naar alle waarschijnlijkheid) Het werd gebruikt voor verkenningsvluchten boven Schouwen en Duiveland, dat was nog niet bevrijd.

In het vliegtuigje zat een man die gaf de positie van de Duitsers op de grond door aan het mobiele geschut op Noord-Beveland of Zuid-Beveland op de grond.

Piet en ik wilden graag eens een keertje meevliegen. Wij gingen zeuren en soebatten of we mee mochten. Ik kan

nog niet begrijpen dat het mocht. Maar we mochten allebei mee en we waren boven Schouwen en 'poef' 'poef', wij hoorden het ploffen en er werd geschoten. Ik zei tegen die piloot: "zakken, weg wezen hier". Dat heeft hij toen ook gedaan. We dachten ook dat ze ons nog neer zouden schieten.

*eenmotorig verkenningsvliegtuigje, een Auster mk v
(van Wings to Victory, MiddenZeeland)*

Sinterklaas, Kamperland

De Engelse commando's hebben ook nog voor een Sinterklaas feest op Kamperland gezorgd.

Mevrouw Koole: "We hebben als kind wel eens een Sinterklaasfeest gehad en daar hadden die Engelsen voor gezorgd in de school met de bijbel. Dus dat zal dan toch 1944 geweest zijn. Maar ik was bang van Sinterklaas. Mijn moeder zei dat ik wel eens stout was en ik dacht als ik daar naar toe moest omdat ik dat grote boek stond.

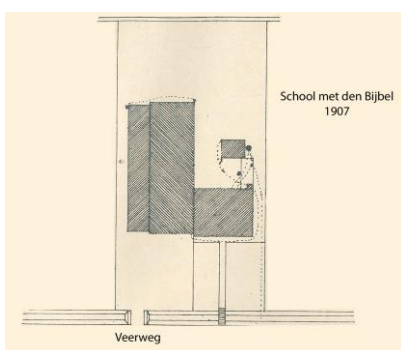
We waren niks gewend en we zijn met heel de school naar de kade in Kamperland gelopen. Daar kwam de stoomboot met Sinterklaas en een wit paard bovenop het dek. We zongen: "Zie ginds komt de stoomboot".

Toen hebben we toch een prachtig feest gehad. Je kreeg zoveel chocolademelk, een sinaasappel en een pop. Een prachtige pop, een cadeautje. Ik geloof dat de Sinterklaas Nederlands sprak hoor. Eén ding, het was het mooiste Sinterklaasfeest en ik geloofde erin.

Later kreeg ik verkering met Marien en die is achtenhalf jaar ouder en die zei dat hij de Sinterklaas, een Engelsman, geholpen had hem en het paard aan het eind van de dam op het schip te krijgen.

Dan heeft er een ander Nederlands gepraat, maar hij had een prachtig pak aan. Het was een echte Sinterklaas".

Commando's op patrouille ca 1944

School met den Bijbel

Ze gingen ook nog een keer veertien dagen op patrouille. Toen hebben Piet en ik ook twee weken op de school moeten passen. We hebben ze zwart geschminkt en witte lappen op hun jack genaaid. Dan konden ze elkaar kennen, dat was toen zo. Toen we daar aan het oppassen waren in die school, schoonmaken omdat ze er niet waren en alles een beetje regelen, zagen we in de 'store', een soort kast, twee blokken van die 'chocolate' liggen open en bloot op een doos. Ik zei tegen Piet: "laten liggen, want we krijgen hier alles, we hebben niks tekort en die hebben we niet nodig".

Ze kwamen terug en het eerste wat die ene deed was naar die doos kijken en ze lagen er nog. Ze hebben ons altijd vertrouwd.

Elke morgen wilden die Engelsen bacon en eieren. De bacon zat in blikjes met papier ertussen, van die dunne velletjes. Bij het bakken kronkelden die in de pan en dan eieren erbij. Hoh, hoh wat we daar gegeten hebben. Maar ja, ze hadden niet altijd eieren en ze vroegen aan me of ik geen eieren kon krijgen. Ik zei: "ik kan dat wel, maar dan moet je wel wat anders geven en geen geld". Dat hadden ze niet nodig, want in die tijd was dat toch niks waard. Ik zei: "je moet kaas meegeven". Toen gaven ze blikken kaas mee en die ging er wel in. Ik kreeg 25 eieren voor een blik. Dus, dat was misschien nog niet veel, maar voor die Engelsen was dat genoeg. Maar ze stonden al aan het hek hoor van de school en ze vroegen of we nog eieren moesten hebben. Ook de boeren hoor, die kwamen ook om sigaretten. Ouderwetse ruilmethode.

Het was zo mooi hè, mijn broers en zo die rookten voor niks. Eens in de maand kwam de kantienwagen bij de school en de soldaten konden die kopen voor een cent per sigaretje. Dan gaven we een rijksdaalder en dan hadden we er 250. Dat deed die ander ook en dan hadden we er elke maand 500.

Piet en ik hebben ook wel eens sigaretten verkocht op het schoolplein en dan kwamen die boeren sigaretten halen. We verkochten ze voor een kwartje per stuk. Dat betaalden ze er graag voor.

Commando's verkassen naar Kortgene

Toen kwam er een andere tijd aan. Ze gingen verkassen naar Kortgene, heel die groep.

Daar zaten ze in de huishoudschool in Voorstraat. Wij natuurlijk ook mee, dat is nogal makkelijk. We zijn ook mee geweest, ze moesten op oefening, naar het Belgische Putte. We mochten ook mee, maar weet je wat het was, we kregen nog controle aan boord. Je moest toen nog met het bootje over van Kortgene naar Wolphaartsdijk. De truck moest daarop. Die ransels hadden ze hoog opgestapeld, een eindje van de cabine, en daar konden wij achter zitten en dan konden ze ons niet zien. Ze kregen controle hoor en ze kwamen naar ons en we moesten bukken.

Het is allemaal doorgegaan en wij zijn mee geweest naar Belgisch Putte, veertien dagen. De soldaten sliepen in van die nissenhutten. Piet en ik, sliepen daar in van die plaggenhutten. Daar kon je maar net in liggen. 's Avonds kwamen de commando's naar je kijken of het goed ging met je en dan deden ze altijd je koppel uit. Dat moest toen, dat deden zij ook.

Veerboot Kortgene-Wolphaartsdijk

Sergeant-majoor

Toen we daar waren was er ook een artillerie-eenheid bezig, ik weet niet welke hoor, of dat er uit Nederland waren of niet. Die schoten die hellingen in brand en dat was even paniek. We moesten allemaal aantreden en helpen het vuur te doven met zo'n schopje wat we ook hebben gedaan. Ik wil van die soldaten geen narigheid vertellen want we hadden het daar heel goed.

Als dank voor de hulp bij het blussen kregen de commando's een avondje aangeboden in Antwerpen. Wij gingen als laatste met de jeep er achteraan.

Dat was een hartstikke mooi avondje, en we hebben daar wel gedronken. Maar dat lag aan die sergeant-majoor. En later snapten we waarom dat bier zo lekker was.

We kwamen daar binnen in Antwerpen en die soldaten waren natuurlijk al volop aan het pimpelen, want die kregen een avondje aangeboden. Toen kwamen wij daarbinnen. De koks zeiden: "Marien", want zo noemden ze me altijd "do you like a beer". Ja dat deden we zeker, want het was heel heet. Toen kwamen ze met een glas bier. We waren zestien jaar en ik zei tegen Piet: "dat is toch wel raar bier hier, maar het is wel lekker". Maar het was whisky, in een bierglas, en dat wisten we later pas. Ik zei tegen Piet: "weet je wat, we nemen er nog een hoor, nog een bierglas". Ja, we zijn drie dagen zat geweest. Want als je 's ochtends water drinkt, dan ben je weer zat.

Het was toch een toestand hoor, want de commando's kregen de volgende dagen ook nog controle, inspectie, toen ze daar zaten. Het was onder de ochtend op appel. Er waren er bij die waren nog ladderzat en moesten tussen de maats staan om ze recht te houden, anders vielen ze. Daar hebben we veertien dagen gezeten. Maar die commando's hebben een training gehad, joh. Het was bloedheet en wij liepen in onze blote body. Met een korte broek in de keuken en die mannen maar wroeten door het zand in een uniform helemaal dicht, tjonge dat waren trainingen.

Weet je wat we ook nog kregen bij die Engelsen? 120 sigaretten in de week. Players, Senior Service en Captain, en kleine pakjes, daar zaten er maar tien in. Dat waren zware sigaretten.

Dat was zware hoor. Players die rookten we wel, die zaten in van die 'tins'. Er zaten er vijftig in. Ja, we kregen er 120 van in de week, dus die kwamen er ook nog bij.

Ter herinnering aan de Commando's, X Troop 47 R.M in Kamperland werd ca april 1945 een groepsfoto gemaakt waar Piet en ik vooraan in het midden op staan. Een mooie herinnering.

X TROOP 47 R.M. COMMANDO - APRIL '45

ter herinnering aan de commando's

Einde van de oorlog en verder

Het was een buitengewone tijd de oorlog voor ons en wat we beleefd hebben.

Nadien moest ik met mijn vader gaan wieden op het land. Ik denk dat ik wel duizend keer naar de lucht heb gekeken.

Als je zo'n avontuurlijk leven hebt gehad en je moet dan in het gelid en je weer houden aan de regels, dat is helemaal verschrikkelijk.

In 1947 werkte ik bij de Heidemij in Middelburg, daar moest ik toen naar toe. Bij ons was er geen werk en dan moest je daar naar toe. Ik liep in Middelburg toen door de straat, bij de kerk en het stadhuis. Toen kwam de MP (Militaire Politie). Ik had dat "goed", mijn uniform, wat ik van de commando's had gehad, aan en dat mocht niet. Ik zei "je kan praten wat je wil, maar dat draag ik af en dat doe ik niet uit en dat heb ik elke dag aan".

Rien Koole 1946/1947

Maar ja, nu 2014 is dat allemaal versleten in mijn werk. Die muts ben ik ook kwijt, alleen heb ik nu nog mijn koppelriem die me nu niet meer past.

Rien Koole, 2014 en zijn oude koppelriem van de commando's

Later heb ik Piet nog gesproken en ook hij heeft zijn uniform versleten en heeft niet meer wat herinnering aan die tijd.

Rien Koole, 2014, met de foto uit 1945

Contact gezocht!

In 1989 ben ik naar Hotel Du Commerce geweest in Middelburg, want daar zouden de commandotroepen komen. Ik weet niet welke. Dat was niet de X Troop 47 Commando hoor, maar dat was Q Troop. Je hebt er zoveel. Er was een, meneer Robinson, dat staat op de briefje (zie kopie). Ik heb hem mijn foto gegeven met vraag of hij wil kijken of er nog mensen van in leven waren.

Het duurde zo lang voordat die foto terug was, maar ik dacht ik wil die originele foto terughebben. Dus toen heb ik een brief geschreven en toen heeft hij die brief teruggeschreven met die foto erbij.

einde verhaal

0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0

Noot:

1. *Opname interview: op 19 maart 2012 te Goes met de heer Rien Koole (geb. Kamperland, 25-09-1928, gemeente Wissenkerke) door Gerard de Fouw, Historie Noord-Beveland.*
- *Over zijn verhaal van 'twee Kamperlandse jongens op de foto met X Troop 47 R.M. (Royal Marines) commando, april 1945'.*
2. *Uitwerking tekst: Minja van Snaterse- van Loo, Wissenkerke, Juni 2012.*
In opdracht van: Historie gemeente Noord-Beveland
3. *Samenstelling illustraties en uitvoering Gerard de Fouw, Historie gemeente Noord-Beveland.*
4. *Foto's familie Koole, rouwkaarten familie de Haze, afkomstig uit privé verzameling Rien Koole, Goes.*
5. *Foto's Piet de Haze beschikbaar gesteld door mevrouw P.E. de Haze-Versluis, Nieuwstraat 85, Kamperland (juli 2014)*

Info via de website:

<http://www.commandoveterans.org/cdoForum/posts/list/3295.page>
(Engelse web site)

Website gemeente Noord-Beveland:

www.noord-beveland.nl / ontdek noord-beveland / gemeentearchief (historie) / verhalen over de oorlogen

Dank aan:

Rien en Maatje Koole voor de gastvrijheid en de koffie tijdens ons gesprek.

Genealogie hoofdpersonen.

Marinus Koole, geboren op dinsdag 25 september 1928 te Wissenkerke, zoon van Marinus Koole en Margaretha Barendina Visser. Trouwt op donderdag 31 juli 1958 te Wissenkerke is op 29 jarige leeftijd met de 21-jarige **Maatje Janna Versluis**, geboren op donderdag 18 maart 1937 te Wissenkerke, dochter van Iman Versluis en Pieterella Leinse.

Petrus Jacobus (Piet) de Haze, geboren op dinsdag 8 januari 1929 te Wissenkerke, zoon van Dirk de Haze en Tannetje de Smit. Overleden op 30 maart 2008 te Eindhoven. Trouwt op 23 december 1958 te Eindhoven met **Antonetta Maria (Nettie) Walraven**, geboren te Eindhoven (Tongelre) 25 april 1926. Overleden 15 april 2014 te Eindhoven, dochter van Henricus Cornelius Walraven en Johanna Maria van der Sanden.

Piet vertrok op 11 april 1956 naar Eindhoven waar hij ging werken als Buschauffeur. Daar ontmoete hij zijn vrouw Nettie, die conductrice was op de bus.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Gezinssamenstelling ouders en zussen Rien Koole

Vader was **Marinus Koole** (geb. 31-12-1888 te Wissenkerke) en **Margaretha Barendina Visser** (geb. 1-12-1893 te Colijnsplaat)

Kinderen:

1. **Jacoba Adriana Koole** (geb. 8-5-1914 te Wissenkerke)
2. **Adriana Jacoba Koole** (geb. 1-4-1915 te Wissenkerke)
3. **Lena Wilhelmina Koole** (geb. 18-5-1916 te Wissenkerke)
4. **Abraham Thomas Koole** (geb. 22-7-1917 te Wissenkerke)
5. **Thomas Abraham Koole** (geb. 8-2-1920 te Wissenkerke)
6. **Wilhelmus Koole** (geb. 15-9-1921 te Wissenkerke)
7. **Pieterella Koole** (geb. 11-6-1923 te Wissenkerke)
8. **Dinis Koole** (geb. 28-3-1925 te Wissenkerke)
9. **Anthonia Koole** (geb. 20-12-1926 te Wissenkerke) (Toos)
10. **Marinus Koole**, (geb. 25-9-1928 te Wissenkerke)
11. **Cornelia Koole** (geb. 29-5-1930 te Wissenkerke)
12. **Maria Koole** (geb. 23-8-1931 te Wissenkerke)

Gezinssamenstelling ouders en zussen Piet de Haze

Vader was **Dirk de Haze** (geb. 16-5-1899 te Wissenkerke) en moeder **Tannetje de Smit** (geb. 8-9-1904 te Wissenkerke)

Kinderen:

1. **Thona Maria de Haze** (geb. 12-1-1927 te Wissenkerke) (Toos)
2. **Maria Thona de Haze** (geb. 29-12-1927 te Wissenkerke)
3. **Petrus Jacobus (Piet) de Haze** (geb. 8-1-1929 te Wissenkerke. Overleden 30-3-2008 te Eindhoven)
4. **Hendrika Adriana de Haze** (geb. 11-8-1941 te Wissenkerke)
Getrouwd met Cornelis Karreman
5. **Adriana Hendrika de Haze** (geb. 11-8-1941 te Wissenkerke)

Fotoalbum Rien Koole

De kinderen van **Marinus Koole** (geb. 31-12-1888 te Wissenkerke) en **Margaretha Barendina Visser** (geb. 1-12-1893 te Colijnsplaat), 7 dochters en 5 zonen.

vader en moeder Koole
Foto: 19-07-1950

van links naar rechts: **Maria Koole** (geb. 23-8-1931), **Cornelia Koole** (geb. 29-5-1930), **Anthonia Koole** (Toos) (geb. 20-12-1926), **Pieterrella Koole** (geb. 11-6-1923), **Lena Wilhelmina Koole** (geb. 18-5-1916), **Adriana Jacoba Koole** (geb. 1-4-1915) en **Jacoba Adriana Koole** (geb. 8-5-1914)

Marinus Koole, (geb. 25-9-1928), **Dinis Koole** (geb. 28-3-1925), **Wilhelmus Koole** (geb. 15-9-1921 te Wissenkerke) en **Abraham Thomas Koole** (geb. 22-7-1917)

Thomas Abraham Koole
(geb. 8-2-1920)

Fotoalbum Piet de Haze

Liefdevol denken wij aan

Piet de Haze

echtgenoot van **Nettie Walraven**

* Wissenkerke, 8 januari 1929
† Eindhoven, 30 maart 2008

Wij danken iedereen voor het getoonde medeleven.

Nettie (Zus)
Anita en Hans
Dirk en Mariëlle
    Davey, Linsey
    Bennie 🌸
Rick en Amina
    Karim, Samir, Lorenzo, Yasmine
Tanja en Sam
    Rasta 🌸

Na een langdurige ziekte is Piet de Haze, mijn liefhebbende man, onze lieve vader en opa, langzaam en stil van ons heengegaan.

Met zijn vader, moeder en vier zussen Toos, Riet, Hennie en Ad groeide ons pap op in Kamperland, Zeeland.

Na de watersnoodramp in 1953, wat hem altijd is bijgebleven, is papa naar Eindhoven verhuisd.

Tijdens zijn werk als buschauffeur ontmoette hij Zus, onze lieve moeder.

Door de jaren heen kregen ze vier liefdevolle kinderen: Anita, Dirk, Rick en Tanja.

Na zijn pensioen verveelde hij zich geen moment: in zijn schuur maakte ons pap van alles: van plantenbakjes tot molens.

Maar zijn favoriete hobby was toch wel het forel-vissen, dat deed hij dan het liefst met zijn zonen en kleinzonen.

Ons pap hield ontzettend veel van zijn zes kleinkinderen waar hij samen met ons mam altijd voor klaarstond en altijd in was voor een spelletje. Door de fijne herinneringen die wij aan papa hebben, zal hij altijd in ons hart voortleven.

We zullen zijn stem, zijn karakter, humor en de liefde naar ons dan ook nooit vergeten.

Nu gaat ons pap naar een voor ons onbekende wereld waar hij zijn vader, moeder en drie zussen en nog vele andere familieleden en vrienden zal weerzien.

Pap, wij blijven altijd van je houden!

Liefdevol denken wij aan

Nettie de Haze-Walraven

* Eindhoven, 25 april 1926
† Eindhoven, 15 april 2013

Wij bedanken iedereen voor het getoonde medeleven.

Anita en Hans
Dirk en Mariëlle
    Davey, Linsey
Rick en Amina
    Karim, Samir, Lorenzo, Yasmine
Tanja en Sam

Na een kortdurende ziekte is onze liefhebbende moeder en oma snel van ons heengegaan.

Met haar ouders, haar vijf zussen en vijf broers groeide ons mam op in Tongelre te Eindhoven. Van jongs af aan heeft ze altijd hard gewerkt. Tijdens haar tijd als conductrice leerde ze Piet, onze lieve vader, kennen. Samen hebben zij vier kinderen gekregen. Haar kinderen en kleinkinderen waren haar lust en haar leven. Dagjes uit en op vakantie gaan vond ze geweldig. Ook verheugde ze zich elke week weer op het thee-kransje samen met zus Jet. Mam was graag onder de mensen, maar ook graag thuis voor de buis of een dobbeltje gooien. Helaas is Piet vijf jaar geleden van haar heengegaan, waarna ze haar leven heeft voortgezet in de Venuslaan, waar ze Piet altijd in haar hart heeft meegedragen. Trots was ze op haar eigen stekkie en ze heeft er een hele mooie tijd gehad.

Mam, onze mooie herinneringen aan jou zullen wij altijd in ons hart meedragen. Wij zullen jouw stem en jouw onvoorwaardelijke liefde nooit vergeten. Nu ga je naar een voor ons onbekende wereld waar je ons pap, je ouders, broers, zussen en vrienden zal weerzien.

Mam, wij zullen altijd dichtbij jou zijn.

Fotoalbum Piet de Haze

- **Piet de Haze, gemarkeerd met een kruisje op de foto's**
(foto's beschikbaar gesteld door: mevrouw P.E. de Haze-Versluis, Kamperland.)

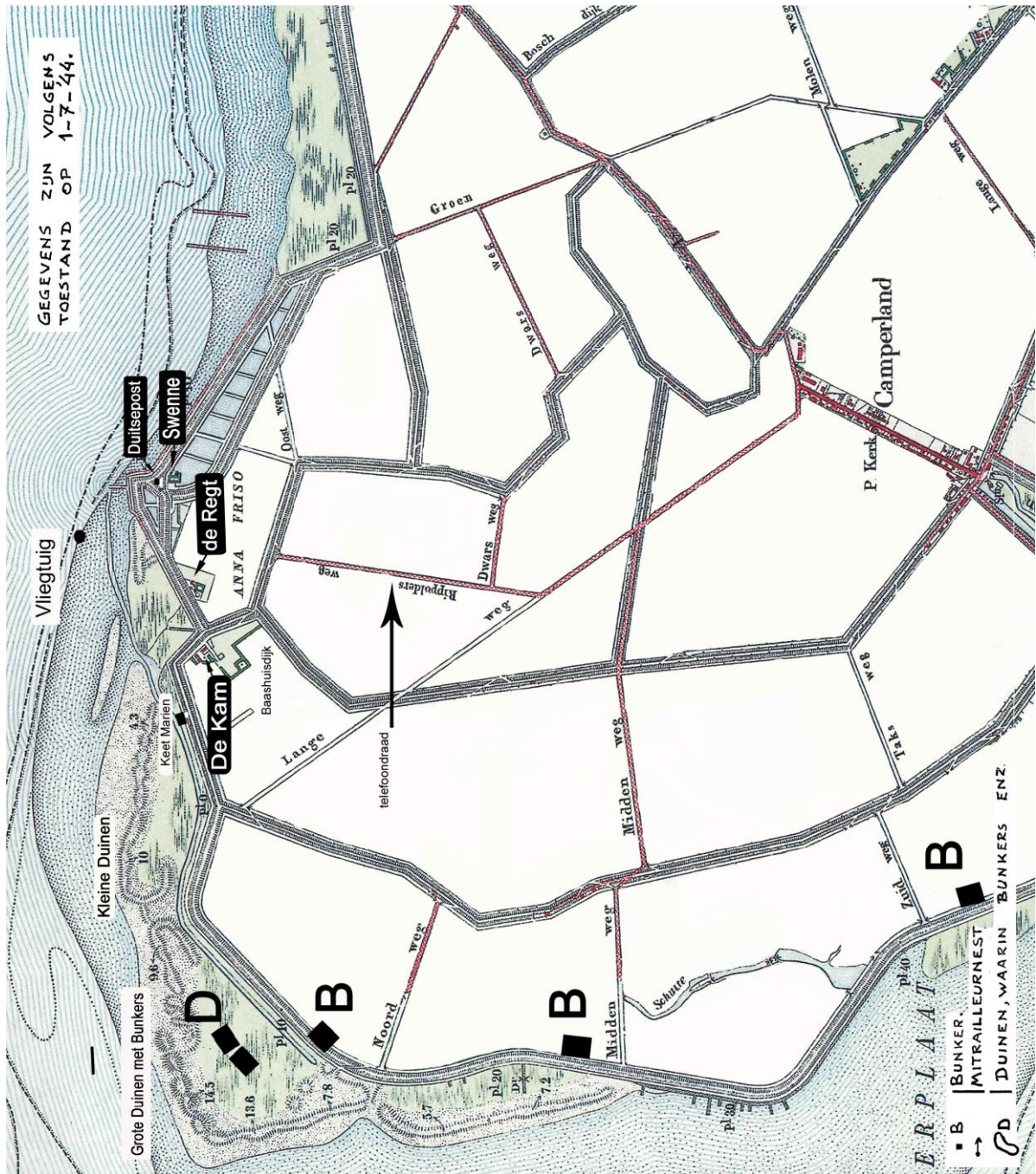

Rien Koole en Piet de Haze

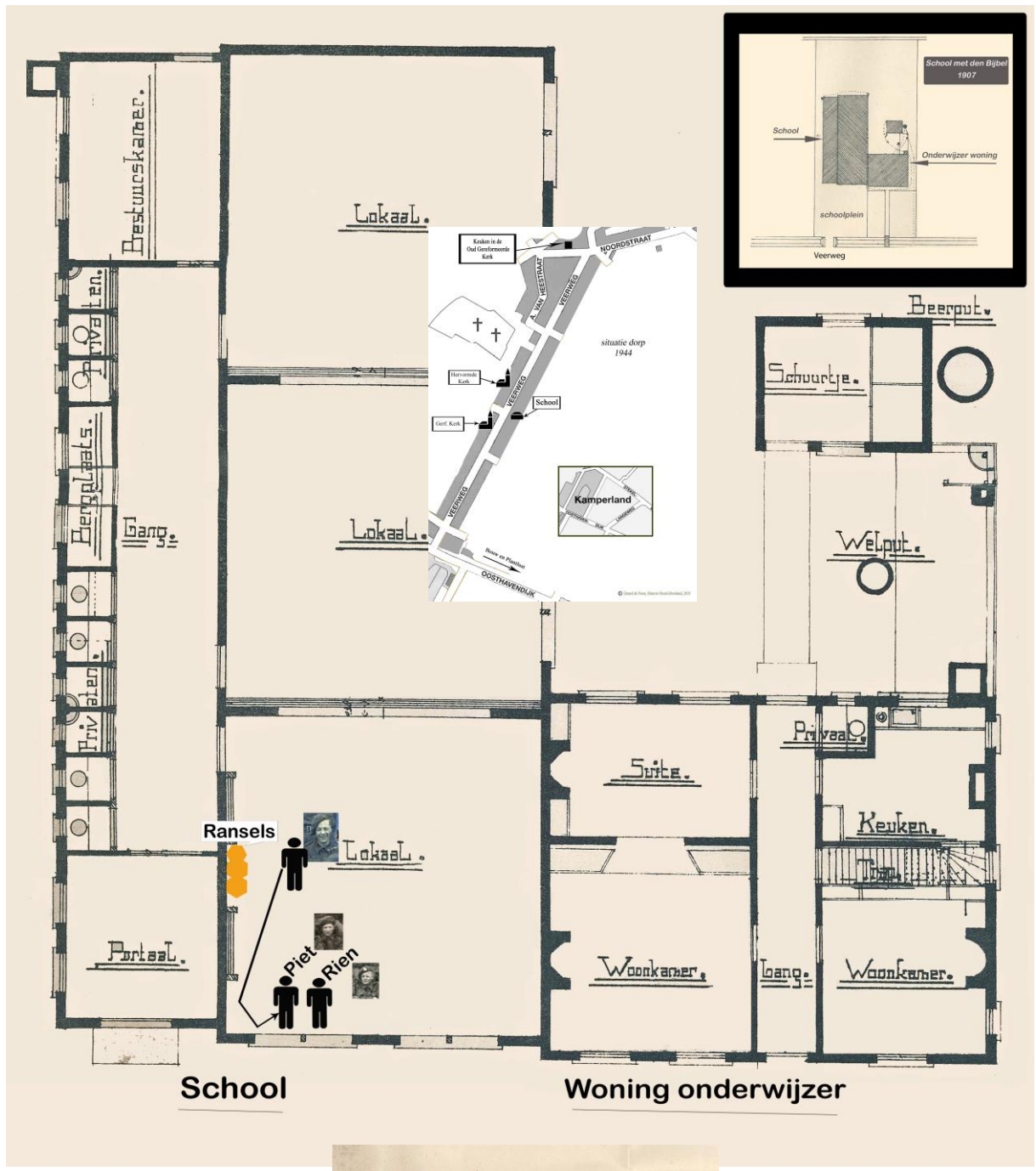
- **Piet de Haze, gemarkeerd met een kruisje op de foto's**
(foto's beschikbaar gesteld door: mevrouw P.E. de Haze-Versluis, Kamperland.)

Bijlagen

Situatie Kamperland juli 1944 Ditail (NIMH den Heeg)

School

Woning onderwijzer

Schietincident commando, waarbij Piet de Haze gewond raakte, zie pag. 6.

*eenmotorig verkenningsvliegtuigje, een Auster mk v
(van Wings to Victory, MiddenZeeland)*